

Trochu empatie

Vážené kolegyně a kolegové, milí čtenáři,

otevřeli jste právě poslední letošní číslo *Medicíny pro praxi*. Na konci každého roku se většina z nás neubrání jisté potřebě bilancování, nemluvě o tom, že k ní býváme i někdy donuceni. O to lépe se následně vstupuje do nového roku s předsevzetími, která by měla případně napravit naše stará selhání. . . jak být lepšími, jak zdravěji žít, lépe vypadat a přitom stíhat a zvládat vše, co je nám naloženo na bedra, případně něco navíc. Žijeme v hektické době, v soukolí povinností připomínajících občas psa zakouslého do vlastního ocásku, nevnímajíc život kolem. Současná složitá politická situace však někdy přímo pobízí k tomu, aby si člověk hleděl svého. V souladu se společenským vývojem a jeho zákonitostmi se můžeme stát pimpraty, pohybujícími se na drátkách divadelní hry potvrzující orwellovské vize. V životě plném technických vymožeností se ztrácí lidskost, v rámci eliminace problémů se nepřipouští myšlenka, že život a zdraví si koupit nelze. V konzumu význam obalu převažuje nad obsahem. Vytrácí se pravidla slušnosti a vyšších principů, než je vlastní hmotný prospěch a moc. Medicínu však bez etických principů a zdravé míry empatie dělat poctivě nelze.

Současné možnosti léčby chronických komorbidit sice zvyšují věk seniorů a významně prodlužují život u nádorových onemocnění, často se však neřeší kvalita života těchto nemocných. Bolest, na kterou se neupozorňuje, zůstává v pozadí měřítka pozitivního bytí. Špatně korigovaná analgetická léčba může změnit život na přežívání, aniž by to bylo nezbytné. Opět je to o empatii a možnostech, nejen těch, kteří bezprostředně řeší základní onemocnění, ale i všech, kteří pacienta přejímají do chronické péče.

Po stránce odborné jako infektolog sleduji postoj laické i odborné veřejnosti k očkování dospělé populace. Již před několika lety byl našimi předními odborníky vypracován kalendář doporučení pro očkování dospělých. Proočkovanost se však nijak dramaticky nezvýšila. Dalším problémem je, že některé infekce se navzdory plošným vakcinačním programům v dětské populaci vrací. Typickým příkladem navrátilivší se infekce je pertuse s incidencí v ČR připomínající 60. léta. Již v roce 1941 prof. Pelnář ve své slavné učebnici napsal „Zajímavý kašel je nemoc vcelku benigní, ale přece jen po celém světě co do úmrtnosti v prvních letech života před spálou, spalničkami i záškrtem.“ V současnosti nikoli v prvních letech, ale v prvních měsících jistě pertuse svojí závažností předčí jiné infekce, jak potvrdila v posledních letech čtyři úmrtí kojenců na tuto polozapomenutou infekci. Ojedinelá úmrtí jsou hlášena i z dalších vyspělých zemí světa. Je to daň za bezpečnou acelulární vakcínu, která má však krátkodobější účinnost? Nebo jen další důkaz toho, že příroda si najde cestu, jak vyhrát nad lidským počínáním, změnou vlastností mikrobů? Snížení rizika infekce pro kojence představuje za stávající situace přeočkování dospělé populace a zejména nastávajících matek. Veřejnost – a bohužel nejen laická – stále více naslouchá silicím hlasu antivakcinačních skupin o zbytečnosti jakéhokoliv očkování, neřku-li jeho škodlivosti. Zoufale nízkou 5% proočkovanost proti chřipce u nás nezvýšila ani letos edukace o riziku komplikací nebo úmrtí na chřipku, ale banální finanční příspěvek zdravotních pojišťoven. Jaký podnět by zvýšil proočkovanost proti pertusi v rodinách ohrožených novorozenci? Příspěvek zdravotních pojišťoven na očkování to zjevně není. Má praktický lékař či gynekolog čas na edukaci o očkování, když jediné „uznávané“ očkování je proti tetanu, tím že je zdarma?

A zde návrat k empatii, pokoře k životu v čase hojnosti. To vše v době, kdy cenu životně důležitého očkování pro dítě v rozvojových zemích symbolizuje hadrová panenka. . .

Přeji všem, kdož naplňují každodenně pojem „medicíny pro praxi“, do nového roku pevně zdraví, hodně radosti, úspěchů, dostatek času nejen pro nemocné nám svěřené, ale rovněž vzájemnou empatii, více času pro sebe samotné a vnímání krásy života.

MUDr. Zuzana Blechová

Infekční klinika Na Bulovce

Budínova 2, 180 81 Praha

blechovz@fnb.cz